

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Verna - A Dominica Septuagesimæ, ad Dominicam SS. Trinitatis

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 3. De moderanda cura nostri officii, ad Exemplum principis
Apostolorum sancti Petri. Sic internis externa sunt temperanda, ut
neutrum eorum importunè, & utrumque opportunè sibi cedat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44214

caverit hoc se singulari medio velle uti ad persanandos & renovandos animos, sanè tam necessarius dici potest talis secessus ex illa præsupposita dispositione divinæ providentiæ, quàm necessaria dicuntur alia quædam media, certos ad fines, qui non aliter attinguntur.

Nunquid, si naturam sacrificii spectes, erat necessarium Israelitis in Ægypto manentibus, ut inde secederet in desertum ad sacrificandum Domino? Non erat omnino necessarium, sed quia tamen sic ordinatum à Deo erat, non poterant omnino sacrificare in Ægypto. Nec mysterio vacat quod Pharaoni reganti hunc secessum respondit Moyses: *Abominationes Ægyptiorum immolabimus Domino Deo nostro: quod si mactaverimus ea quæ colunt Ægyptii coram eis, lapidibus nos obruent: Id est, arietes, vitulos, tauros sacrificare debemus, quos cum Ægyptii colant tanquam Deos, abominatio seu abominabile scelus apud illos erit nostrum sacrificium, nec patientur nos jugulare coram ipsis quos colunt Deos; ac propterea nobis est secedendum. Sic omnino dicendum cogitanti conversionem*

aut renovationem animi; Sic profus in molandæ sunt Domino abominationes mundi; id est, quæ mundus colendo reddidit abominabilia, ut sunt honores, delitiæ, divitiæ, fastus & similia quæ coram mundo sacrificare, mundus crederet abominabile, nec quietè sine sacrificio hoc, religiosè persolveri. Quamobrem disjungendi tantisper sumus; atque ex Ægypto seu mundana conversatione, si verè velimus egredi, parandum nobis in deserto verum nostri sacrificium, sive ut illud ipsum identidem confirmemus & renovemus quod jam aliquando cepimus: sive ut de novo aliquid inchoemus: discamusque magno & volenti animo cum tribus pueris in fornace orantibus: *In animo contrito & spiritu humilitatis suscipiamur, sicut in holocausta arietum & inaurorum, & sicut in millibus agnorum pinguium, sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi. Vel cum Davide: Cogitavi vias meas, & converti pedes meos in testimonia tua.*

Vide in 1. parte, die 14. Januarii. In 3. parte, Feria 2. hebdomadæ 13. In 4. die sexta Octobris.

Exodi 3.

Dan. 3.

Ps. 118.

FERIA TERTIA DE MODERANDA CVRA NOSTRI officii, ad exemplum Principis Apostolorum sancti Petri,

In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum, dixit, &c. Actuum 1.

VERITAS PRACTICA.

I. PUNCTUM.

Si internis externa sunt temperanda, ut neutrum eorum importunè, & utrumque opportunè sibi cedat.

RATIO EST, Quia sic internis externa sunt temperanda, ut nec ulli eorum præjudicium fiat, nec ulli virtuti.

Sed nisi temperamentum sic fieret, ut neutrum importunè vel utrumque opportunè sibi cedat: alterutri eorum præjudicium fieret & virtuti.

Ergo sic internis externa sunt temperanda, ut neutrum eorum importunè, & utrumque opportunè sibi cedat. Quod cerè ad proximum est perutile.

Haynesove Pars 2.

ERAT ut diximus turba hominum simul serè centum viginti, quos inter præcipui erant Apostoli, & inter Apostolos sanctus Petrus, qui cum meminisset Scripturæ quæ de funesto Judæ casu, deque alio in ejus locum sufficiens prædixerat, sic locutus est omnibus: *Viri fratres, oportet impleri Scripturam, quam prædixit Spiritus sanctus per os David de Iuda qui fuit Dux eorum, qui comprehenderunt Iesum, qui connumeratus erat in nobis, & sortitus est sortem misterii hujus. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia*

Z. z

nia

Ps. 68.

nia viscera ejus. Et notum factum est omnibus habitantibus Ierusalem, ita ut appellaretur ager ille lingua eorum *Aceldamach*, hoc est ager sanguinis: Scriptum est enim in libro psalmorum, fiat commoratio eorum deserta, & non sit qui inhabitet in ea: & Episcopatum ejus accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati, test. in Resurrectionis ejus nobiscum fieri.

Sed hæc postrema in sequentem diem, factis modò sit ex illo sermone, quem sanctus Petrus habuit ad omnes fideles congregatos, agnoscere singularem ejus sollicitudinem & curam verè pastoralem, quæ est exemplar illius quam unumquemque par est suo in munere ritè administrando profiteri. Vide & admirare quod neque præceptus fuerit, neque tardus; non statim ut fuerunt congregati, locutus est sanctus Apostolus, sed aliquot dies posuit in recollectione & oratione; neque verò etiam recollectioni tantum indulgit, quin illo ipso tempore de negotio tam utiliter cum aliis ageret, pro ratione sui officii: sicque utrumque sapientissimè temperavit & moderatus est, ut neque nimia eum sollicitudo exteriorum ab interna recollectione impediret; neque nimis continuata recollectio ab officii ministerio retardaret.

O verè dignum Pastorem ovium, qui non modò suos regeret & pasceret, sed quomodo etiam sic unusquisque deinceps sui curam officii gereret, edocuit verbo & facto. Quod ut amplius extendatur & uberius ad praxim revocetur, sic intelligendum est, quod dicitur de officio seu ministerio proprio, ut externa quævis opera sive ad illud spectantia sive ad quidvis aliud, pari sensu & nomine comprehendantur: sicque internis seu spiritualibus exercitiis externa quævis alia temperentur, & ita inter se conveniant, ut neutrum eorum importune, & utrumque opportunè sibi cedat.

Ratio est universalis, & ad plura se preferens documenta, si diligenter expendatur. nã quando agitur de his temperandis, quæ cum sint inter se diversa, temperari debent ut simul conveniant, sic universim loquendo, temperamentum eorum debet fieri, ut neutri parti aut ulli virtuti fiat præjudicium. Quale enim esset temperamentum, si plus uni daretur quàm alteri, contra rationem & virtutem? Quid est temperamentum rei cujuslibet nisi modus & moderatio inter extrema diversa, seu inter excessum aut defectum, quibus res illa cor-

rumpere, nisi tali modo temperaretur? At verò cujus est talem modum adhibere nisi virtutis? aut quomodo concipi poterit modus sine virtute aut virtus sine modo?

Sic præclare sanctus Bernardus discutens per ipsas quatuor virtutes morales seu cardinales, *Quid tam iustitia quam modus*. inquit, alioquin si quid extra modum reliquit, non plane cuique tribuit quod suum est, quod tamen suum ipsius est facere. *Quid tam rursum temperantia, que non aliunde profectò temperantia est nisi quod nil immoderatum admittit?* Sed puto fatere non minus esse fortitudinis cum vel maximè ipsa sit, quæ ab irruentibus vitiis & quasi hinc inde suffocare conantibus, purum illud potenter eruit, & vindicat in quoddam stabile fundamentum boni: sed omne virtutis. Est autem prudentia qua modum du animi neglecti posthabuit um & vitiorum invidia quasi in abditis reclusum & cooperitum, quadam vetustatis caligine prior reperit & advertit: propterea dico tibi à paucis advertitur, quia paucorum prudentia est. Itaque iustitia quarit, prudentia invenit, vindicat fortitudo, temperantia possidet.

Ex quo sancti Patris discursu, manifestè patet, quòd sicut virtutis est modus & temperamentum adhibere, ita nullus erit modus nullumve temperamentum, si vel uni virtuti præjudicetur: quanto minus si pluribus?

II. PUNCTUM.

SED nisi temperamentum internorum atque externorum sic fieret, ut neutrum importune, & utrumque opportunè sibi cedat, alterutri eorum præjudicium fieret & virtuti.

Tria sunt distinctè hic explananda. Primum, quid sit opportunè vel importunè aliquid fieri. Nempe illud est opportunè quod sit suo tempore, suo loco & modo, servatisque aliis circumstantiis, sicut ait Sapiens: *Tempus & responsum cor sapientis intelligit: omni negotio tempus est & opportunitas*. Importunum è contra est, quod sit extra tempus vel locum vel indebito modo, ut *musica in luctu, importuna narratio*, inquit Ecclesiasticus, itemque *Ex ore fatui reprobabitur parabola: non enim dicit illam in tempore suo*.

Secundum inde explicandum est, tunc interna & externa cedere importunè, quando alterutro eorum exercendi perverteatur tempus.

1. de Con-
sid. 8.

i. Cor.

Ecclesi.

Ecclesi.

Ecclesi. 20.

Ecclesi. 3

tempus vel modus, sine gravi & urgenti causa: quando scilicet vacandum orationi, si tunc vacares studiis litterarum vel externo cuiusvis operi: vel contra, quando ex officio tibi forte incumberet negotiari aliquid; tu relicto negotio velles orare aut studere. Hoc est

1. Cor. 13. *perperam agere, quod vera nescit charitas. Cederent vero sibi opportunè, si tantum uni cederat aliud, quantum utriusque exigit necessitas sive opportunitas & convenientia. Da locum timori Altissimi.* Sic enim ipse ordinat.

Tertium hinc denique deducendum est, quod nisi tale esset interiorum & exteriorum temperamentum ut neutrum importunè, & utrumque sibi opportunè cederet, præjudicium alterutri afferretur & virtuti. Nam eadem planè est utrorumque ratio, atque eadem, quæ sunt aperta & manifesta, licebit alia minus oratio nota cognoscere. Nonne si importunè oratio cederet studio, tunc præjudicium fieret orationi? At verò si cum est opportunum studendi litteris tempus, si non cederet oratio studiis litterarum, nonne etiam præjudicium fieret studiis & literis? Percurre porrò quatuor illas virtutes, quarum est modum & temperamentum afferre rebus, & vide nùm ex æquo violentur, vel quando unum alteri cedit importunè, vel quando non cedit opportunè? Prudentia certè læditur in importuno studendi tempore, quia prudentis est observare tempus. Justitia violatur, quia quod erat debitum orationi vel alteri negotio detrahitur, & injustè studio conceditur. Temperantia corrumpitur quia plus datur appetitui quam ratio postulet. Fortitudo denique enervatur, quia non resistit naturæ depravatæ, quæ se importunè atq; inordinatè proiicit in opus alienum.

Jam verò sit opportunum studendi tempus, sit commoda negotii conficiendi opportunitas, & cuiusvis operi sua vacandi hora: nonne si tum oratio non cederet aut quilibet mentalis exercitatio, non minus læderetur Prudentia, quia non servaret debitum tempus: non minus violaretur Justitia, quia non redderet quod cuiusque suum est; non minus deniq; Temperantia & Fortitudo corrumperentur, quia plus cederent, aut non quantum est satis, resisterent appetitui, quem ratio non minus regere debet, ut id fiat quod opportunitas exigit fieri, quã ne id fiat quod fieret importunè.

O quam pavendè Sapiens, qui postquam

unicuique rei suum esse tempus ostendit, miram hanc adiecit sententiam: *Iustum & impium judicabit Deus, & TEMPUS OMNIS REI TUNC ERIT.* Id est, tunc apparebit quantum momenti esset positum in cuiusque rei servando tempore, quia hinc justus & impius judicabuntur, prout rerum tempus observarint.

III. PUNCTUM.

SIC internis igitur externa sunt temperanda, ut neutrum eorum importunè, & utrumque opportunè sibi cedat; quia fieret alioquin alterutri præjudicium & virtuti; sicque nullum esset temperamentum, sicut nullus est modus aut moderatio sine virtute, quemadmodum nulla est etiam virtus nisi suo modo temperetur inter extrema: unde toties in scripturis illud commendatum; *Non declines ad dexteram neque ad sinistram.* Quod sanè graviter his urget verbis Apostolus: *Testor coram Deo & Christo Iesu, & electis Angelis, ut hac custodias sine præiudicio, nihil faciens in alteram partem declinando.*

Sic aptè sanctus Gregorius: *Pleni superna sapientia discernunt qualiter debeant & ad aliquid vacare intrinsecus, & ad aliquid extrinsecus occupari; ut si forte occulta Dei ordinatione aliquid eis non appetentibus de huius sæculi curis imponitur, cedant Deo quem diligunt, & pro amore ejus intrinsecus solam illius desiderant visionem: pro timore vero ejus, impostam sibi intrinsecus humiliter expleant actionem, ut & vacare Deo appetant ex gratia dilectionis, & rursum curas superimpositas ex conditione expleant servitutis.* Et paucis interjectis sic pergit: *Intrant ad cor suum, & ibi consulunt, quid velis occulta voluntas Dei, seseque subditos debere esse summis ordinationibus cognoscentes, humilians cervicem cordis, iugo Divina dispensationis.* Itemq; in illud Cantorum: *Pone me ut signaculum super cor, ut signaculum super brachium tuum, dilectam animam invitari ait, ut in exteriori actione aque ac in meditatione pro signo habeat & servat Christum suum.*

Sic fusè sanctus Bernardus, in illud etiam Cantorum: *ordinavit in me charitatem, QUOD veritas indicat preponendum, id charius amplectendum, ordo postulat Charitatis. Orantem hominem cum Deo loqui quis dubitet? Quoties tamen inde Charitate iubente abducimur & avellimur propter eos, qui nostra indige-*

gent opera & loquela? quoties p̄cedit negotiorum tumultibus p̄a quies: quoties bona conscientia ponitur codex, ut operi manuum insudetur: quoties pro administrandis terrenis iustissime ip̄sis super sedem celebrandis missarum solemniss?

Serm. 51.

Tum de se particularim, Patienter avellor ab infœcunda Rachelis amplexibus, ut de Lia mihi exuberent fructus profectuum vestrorum: orare, legere, scribere, meditari & si qua sunt alia spiritualis studii lucra, hac arbitratus sum propter vos detrimenta.

O quanti est meriti Caritas recte ordinata, cuius operâ fit ut opus externum quantumvis humile & temporale plurimum valeat: & cuius defectu fit, ut opus internum quantumvis sublime & spirituale nihil proficit.

Vide in 4. parte, Feria 4. hebdomadæ 18. Ubi hæc exhibetur Veritas:

Sic est omni negotio tempus & opportunitas, ut nisi adsit tempus & opportunitas, vix ullum fiat negotium.

FERIA QVARTA. DE PERFECTA OBEDIENTIA QVAM Cateri omnes congregati, sancto Petro præstiterunt. Et de nostra reddenda Superioribus.

Oportet ergo ex his viris, qui nobiscum sunt congregati, in omni tempore quo intravit & exiit inter nos Dominus Iesus, testem Resurrectionis eius nobiscum fieri, unum ex istis. Act. 1.

VERITAS PRACTICA.

Qui rationes inquit obedientiæ, rationem quærit suæ inobedientiæ.

RATIO EST, Quia qui rationes inquit obedientiæ, vix obedit nisi videat rationes.

Sed qui vix obedit nisi videat rationes obedientiæ, rationem suæ inobedientiæ quærit.

Ergo & qui rationes inquit obedientiæ, rationem quærit suæ inobedientiæ, quod certè est perniciosissimum.

I. P U N C T U M.

ADMIRATIONE planè dignum est, nulum unum in tanta Congregatorum turba extitisse, qui sancto Petro proponenti hanc electionem resistere, aut ullo modo contradixere! Quàm multi verò multa poterant illi objicere? Nempe ne verbum quidem hac de re à Christo Domino esse factum, tametsi sepius illis post resurrectionem suam apparuit & de Regno Dei, sive de ordi-

nanda Ecclesia disseruit: quæ verò ipse Dominus reliquit Apostolis disponenda, non nisi post acceptum Spiritum sanctum disponenda videtur reliquisse, cum aperte de illo dixerit, *ille vos docebit omnia, & suggeret vobis* Ioan. 4. *omnia.* Cur ergo non illum expectat Petrus? cur in re tanti momenti festinat? cur non expectat aliquot dies quibus ille venturus est, à quo debent erudiri de omnibus! an ita certus est Petrus de psalmi citati intelligentia, ut de plano eius sensu dubitari non possit? Nonne hæc & similia poterant Apostoli sancto Petro referre & objicere, ne quid de hoc negotio concluderetur? Et tamen nullus contra obstitit! nullus ne verbum quidem opponit; sed omnes intellectu & voluntate subiecti, hoc unum volunt quod æquum bonum Superiori visum est S. Petro.

Sic nempe parandum erat; sic parandus erat aditus divino Spiritui per insignem obedientiam, quæ ut esset insignior, sic subjiendus erat intellectus, nullas ut profus inquirerent rationes cur sic præciperetur, vel cur sic obedi-

rationem